

Opdrachtbeschrijving

10-04-2024

Versie 1.1

Programma	Programma Duurzaamheid en Rechtvaardigheid
Opdrachtgever	Hans Nederlof, lid CvB
Opdrachtnemer	Nellie van de Griend, Faculteitsdirecteur TIS

Inhoudsopgave

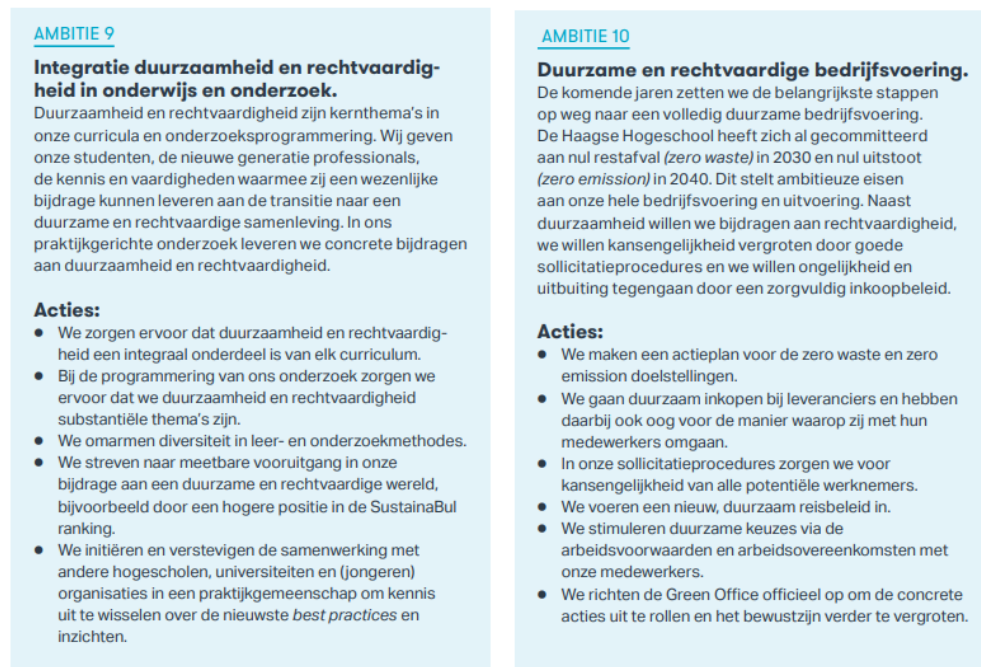
- 1 - Aanleiding programma duurzaamheid en rechtvaardigheid
- 2 - Waar staan we nu?
- 3 – Opdracht: Inhoud en aanpak
- 4 - Monitoring
- 5 – Uitgangspunten en randvoorwaarden voor het proces
- 6 - Middelen (fte, €, etc)

1 Aanleiding Programma duurzaamheid en rechtvaardigheid

Binnen De Haagse Hogeschool staat het streven naar een duurzame en rechtvaardige samenleving centraal. Deze waarden zien we terug in ons instellingsplan 'Onderzoekend leren met impact'. In de komende jaren willen we ons graag verder ontwikkelen op dit thema.

In het instellingsplan zijn zowel voor wat betreft onderwijs en onderzoek als voor onze eigen bedrijfsvoering ambities opgenomen (zie figuur 1). Ons onderwijs is erop gericht dat onze afgestudeerden een relevante en impactvolle bijdrage aan de samenleving kunnen leveren¹. Vraagstukken m.b.t. duurzaamheid en rechtvaardigheid zijn daarbij essentieel, van klimaatverandering tot armoedebestrijding. Met ons brede, toegepaste onderzoeksveld zijn we in staat om deze vraagstukken scherp te belichten en verder te ontwikkelen. Een duurzame en rechtvaardige bedrijfsvoering zou in onze haarvaten moeten zitten.

Dit programma is aangewezen om de organisatie te faciliteren in het bereiken van de ambities en om de thema's duurzaamheid en rechtvaardigheid meer zichtbaar te maken voor onze binnen- en buitenwereld. Vanuit zichtbaarheid ontstaat beweging en verbinding.

Figuur 1 Ambities duurzaamheid en rechtvaardigheid Instellingsplan HHS 2024-2028

¹ Hierin refereren we ook aan de recente EU "Transformationeel Onderwijs in Polycrisis" die behandelt de uitdagingen waarmee onderwijssystemen worden geconfronteerd in het kader van meervoudige crises zoals maatschappelijke, economische en milieugerelateerde uitdagingen. Het benadrukt de noodzaak van een alomvattende transformatie van het onderwijs om individuen uit te rusten met de vaardigheden en kennis die nodig zijn om de triple transitie naar duurzaamheid, digitalisering en sociale veerkracht te navigeren.

2 Waar staan we nu?

De afgelopen jaren is er rond het thema duurzaamheid al veel gebeurd binnen de HHS:

- Duurzaamheid en rechtvaardigheid zijn direct **verankerd in onze Onderwijsvisie en Kennisagenda**. Er ligt een strategische paraplu en de implementatie daarvan wordt in gang gezet. Voor duurzaamheid en rechtvaardigheid is de verankering van de Sustainable Development Goals in de leeruitkomsten van elk programma cruciaal, samen met monitoring daarvan en professionalisering van docenten op dit vlak.
- Bij bedrijfsvoering wordt gewerkt met Paris Proof om **ons energieverbruik te reduceren** in lijn met het Parijs Akkoord.
- **Het lanceren van een Green Office** vanuit de pilotversie (<https://www.greenofficehhs.com>) is een ambitie voor 2024 binnen Team Strategie, gericht op het **creëren van een groter bewustzijn onder studenten** en het ondersteunen van initiatieven binnen de organisatie gericht op verbinding en community building.
- Er is een **website** gelanceerd (<https://www.dehaagsehogeschool.nl/duurzaamheid-transities>) waar onder andere initiatieven vanuit de organisatie **zichtbaar** zijn.
- We halen jaarlijks het net op in het kader van de SustainaBul, waardoor we steeds **meer inzicht krijgen** in wat we al doen binnen de organisatie en waar we stappen kunnen zetten.
- We **nemen deel aan nationale gremia** zoals de SDG-Coalitie (voor HBO) en het landelijke netwerk van duurzaamheidscoördinatoren voor het gehele hoger onderwijs om kennis te vergaren.

Wat missen we:

- **Gezamenlijke waarden en inspanning:** We hebben duidelijkheid over onze gezamenlijke doelen, welke waarden we delen, waarom deze belangrijk zijn en hoe we deze waarden zowel collectief als individueel naleven.
- **Interne netwerken, verbinding en community** om van elkaar te leren binnen de organisatie en daardoor slagvaardiger op te trekken.
- **Een brede aanpak met betrekking tot onze Zero CO2 2040-ambitie:** zowel door onze directe (energie, water, catering, evenementen) als indirecte activiteiten (mobiliteit, inkoop) met klimaatpositief als mogelijk streven.
- **Sterke nationale en internationale samenwerkingen en zichtbaarheid op duurzaamheid en rechtvaardigheid.**
- **Compliance met (toekomstige) regelgeving en brede monitoring:** Compliance met aankomende regelgevingen zoals de Corporate Sustainability Reporting Directive en monitoring op basis van internationale rankings en themaspecifieke rankings. Denk hierbij aan The Higher Times Impact Ranking voor de hele kennisinstelling, het SHE-kader met betrekking tot duurzaamheid in onderwijsprogramma's of de BREEM-ranking die duurzaamheid in vastgoed bekijkt. Momenteel richten we ons alleen op de SustainaBul-ranking als maatstaf voor onze ontwikkeling, wat een verplichte ranking is voor hoger onderwijsinstellingen in Nederland.

3 Opdracht: Inhoud en aanpak

In het Programma duurzaamheid en rechtvaardigheid staan de ambities over integrale duurzaamheid en rechtvaardigheid in het onderwijs en onderzoek (ambitie 9) en duurzame en integrale bedrijfsvoering (ambitie 10) centraal.

Het programma formuleert een concrete aanpak om duurzaamheid en rechtvaardigheid te integreren in het DNA van onze hogeschool. Bewustwording, inspireren (waarde gedreven) en faciliteren staan daarin centraal. Ontwikkeling richting onze gezamenlijke doelen verwachten we af te lezen in onze indicatoren.

Opdracht

1) Op basis van de korte uitwerking in deze notitie wordt als 1^e een programmaplan nader uitgewerkt (gereed voor de zomer), met als daarin 4 werkpakketten (WP):

- **WP1: Interne verbinding versterken.** Verbinding en activering in onderwijs, onderzoek en bedrijfsvoering door middel van community building, bewustwording vergroten en engagement (evenementen en communicatie).
- **WP2: De Haagse CO2-neutraal in 2040**, met daarin projecten die aansluiten op en aanvullend zijn op bestaande ambities, programma's en projecten, met als uitgangspunt een instellingsbrede nulmeting.
- **WP3: Ontwikkeling en zichtbaarheid naar buiten toe**, waarbij wordt geanalyseerd bij welke gremia De Haagse nationaal en internationaal actief wil participeren en aan welke externe rankings De Haagse wil deelnemen.
- **WP4: Versterking van de implementatie van de onderwijsvisie en kennisagenda.** We erkennen de gedeelde verantwoordelijkheid in de implementatie van deze strategische visies, ook via dit programma. Projecten hiervoor worden gezamenlijk opgesteld met OKC na een gap-analyse met betrekking tot de onderwijsvisie en het afstemmen van de kennisagenda-implementatie, met het oog op toegevoegde waarde en versterking.

In het programmaplan is in ieder geval opgenomen welke projecten en activiteiten in de periode 2024-2026 worden ondernomen met welke doelstellingen, wie daarbij betrokken zijn en welk budget (inzet en fte) daarvoor nodig is.

2) Uitvoering van het door het CvB vastgestelde programmaplan 2024-2026.

Roadmap: wat willen we wanneer bereiken?

- Q1-Q2 2024: opstellen lange termijn programma aanpak, met roadmap 2024-2026
- Juni 2024: programma geaccordeerd

Langere termijn go/no-go momenten worden samengevat in de volgende tabel.

Milestone	Q1 2024	Q2	Q3	Q4	Q1 2025 - 2026	Q2	Q3	Q4
Set up programme governance, including working team, sounding board group, etc.								
Determine exact scope of programme by analysing what is already being done and what the gap is to what we want to achieve. See the Chapter 2 of this opdrachtbrief. Go/No-Go moment regarding scope.								
Create programme plan for 2024-2026. Present plan to Client/Steering committee. Go/No-Go moment.								
Implement/carry out quick wins and baseline measurements in 2024. Report progress to Client/Steering committee.								
Carry out plans for 2025 and 2026 and prepare handover to permanent organisation in 2027. Report progress to Client/Steering committee.								

Belanghebbenden en samenhang

Interne belanghebbenden

- OKC – implementatie onderwijsvisie, ondersteuning kennisagenda en communicatie
- FZ&IT – verduurzaming van faciliteiten
- B&C – rapportages, CSRD en financiële zaken duurzaamheid

- HRM – leiderschap en professionalisering voor transitie

Externe gremia:

- Landelijke SDG Coalitie
- Kennisnetwerk duurzaamheidscoördinatoren van kennisinstellingen
- Landelijke netwerk Green Office movement.

Bovenstaande is een minimale handreiking en is verder aan het programma zelf om te detailleren en/of uit te breiden naar eigen inzicht.

Samenhang met andere programma's uitvoeringsagenda IP:

- Leiderschapsvisie: hoe we duurzaamheid uitdragen en training/professionalisering transitie te weegbrengen
- Implementatie onderwijsvisie: afstemming met PM, plan van aanpak mbt projecten na gapanalyse
- Implementatie kennisagenda: samenhang en versterking
- Sociale veiligheid en inclusie: alignment mbt rechtvaardigheid thema op basis van scope

Opdrachtgever

Hans Nederlof, CvB lid

Opdrachtnemer

Nellie van de Griend, Faculteitsdirecteur TIS

Stuurgroep

- Hans Nederlof, CvB Lid (Voorzitter)
- Marjolein Moonen, Directeur/secretaris Strategie
- Hongli Joosten, lector Purposeful Marketing (onder voorbehoud)
- Joost Muiser, Adjunct Directeur FZ&IT
- Opleidingsmanager (nader te bepalen)
- Lector mbt link kennisagenda thema duurzaamheid (nader te bepalen)
- Student (uit hogeschoolraad?)

Klankbord – informele toets - bij bestaande overleggen van:

- DDO
- Open Space
- Leading Lectoren

Programma management office (PMO)

- Veronika Brantová – Projectleider (i.k.v.strategisch adviseur duurzaamheid)
- Marjolein Scheeringa – Verandercommunicatie adviseur
- Vacature – Coördinator Green Office en interne community
- Colinda Leemburg – Projectmatige Ondersteuning

In de **uitvoering** wordt voor specifieke activiteiten, op basis van plannen, inzet vanuit faculteiten/onderzoeksgroepen/diensten gevraagd (e.g. bij pilots en opstartprojecten draaien).

4 Monitoring

Er wordt momenteel gemonitord op basis van 5 componenten:

- SustainaBul ranking en scores per categorie
- Realisatie ZeroWaste 2030 ambitie
- Realisatie Zero CO2 2040 ambitie
- NSE vragen over duurzaamheid en rechtvaardigheid in de curricula (2024 nulmeting)
- MTO vragen (relevante vragen nog nader te bepalen in 2024)

SustainaBul ranking

2023 cijfers als nulmeting:

- 58.5/110 punten onderwijs
- 98.75/110 punten onderzoek
- 64.25/110 punten bedrijfsvoering

ZeroWaste 2030

Nulmeting in 2023: 49%

Zero CO2 2040

In 2024 de nulmeting CO2 uitstoot vaststellen, in vergelijking met de kWh/ m2 GO Paris Proof² en overwegen externe nulmeting (zoals milieubarometer³)

NSE vragen over integratie duurzaamheid en rechtvaardigheid in de curricula.

NSE in 2024 is een nulmeting

Medewerkerstevredenheid.

Relevante MTO vragen te bepalen in 2024.

5 Uitgangspunten en Randvoorwaarden

Definitie duurzaamheid en rechtvaardigheid. We hanteren een brede definitie van duurzaamheid en rechtvaardigheid. Het gaat om 'volhoudbaarheid' van systemen, waarbij transities en transformaties nodig zijn, niet alleen ten behoeve van huidige generaties maar ook toekomstige.⁴

Een duurzame en rechtvaardige wereld gaat verder dan een lagere CO2-uitstoot, minder plastic en sociale cohesie. Het draait ook om goede gezondheid, geen armoede of verandering van consumptie en productie zoals opgenomen in de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Die SDG's omarmen we, omdat we een bijdrage willen leveren aan een duurzame en rechtvaardige samenleving.

Scope van rechtvaardigheid: In de kennisagenda worden rechtvaardig samenleven en de transitie naar duurzaamheid als twee afzonderlijke thema's beschouwd. Rechtvaardigheid wordt hierin begrepen in termen van kansengelijkheid. Rechtvaardigheid kan worden gezien als onderdeel van de Sustainable Development Goals. We nemen 'vooronderzoek' naar invulling 'Rechtvaardigheid in de brede zin' mee in het verder ontwikkelen van het programma plan.

²Paris proof is de meetlat voor kWh per m2 Gebruiks Oppervlak (GO) ipv een CO2 uitstoot meting. We zien Paris Proof 2030 als tussenstap (70kw/m2GO). Energieneutraal is een stap verder 30 kw/m2 GO.

³ Gemeente den Haag geef een gratis 1e jaar abonnement voor alle bedrijven en instellingen in den Haag: <https://www.milieubarometer.nl/register-form/Denhaag/>

Deze wordt uitgevoerd door stichting stimular. De stichting staat hoog aan geprijsd bij andere kennisinstellingen en publieke sector in het algemeen

⁴ In 1987, the United Nations Brundtland Commission defined sustainability as "meeting the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their own needs."

DUURZAME ONTWIKKELINGS DOELSTELLINGEN

Fig 4: Alle SDG's vormen de definitie van De Haagse duurzaamheids- en rechtvaardigheidsambitie

In de scope van dit programma ligt het monitoren van de samenhang met andere inspanningen die de beoogde baten mede beïnvloeden. PMO is verantwoordelijk voor proces SustainaBul, communicatie uitvoering, community building en studenten-led activiteiten.

De volgende inspanningen zijn in scope i.v.m. rapportering SustainaBul, maar de uitvoering is niet onder verantwoordelijkheid van het programma:

1. Realisatie Onderwijsvisie
2. Realisatie Kennisagenda
3. Realisatie Paris Proof 2.0 en Gids 2.0
4. Realisatie HR-beleid – professionele ontwikkeling, leiderschapontwikkeling

6 Middelen

Voor 2024 zijn beleidsmiddelen van 150k toegekend. Lange termijn programma neemt financiële middelen op in Kaderbrief 2025 en meerjarige budget. In 2024 is er geen IT-component in het programma en zijn daarom geen resources (mensen of middelen) van IT nodig.